

# **Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi Erişilebilir Format**



**ANKARA ŞUBESİ**

# Altı Nokta Körler Derneği Ankara Şubesi



Erzurum Mahallesi Geçim Sokak No:21 Cebeci/Ankara



0 312 229 22 50



(0312) 425 15 29



<http://www.altinokta.org.tr>



[altinoktaankara.org.tr](mailto:altinoktaankara.org.tr)

Basım Yeri ve Tarihi: Ankara-2023

**Bu resmî olmayan çeviri Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteği ile yapılmıştır. Bu çevirinin içeriğinden yalnızca Altı Nokta Körler Derneği Ankara Şubesi sorumludur ve hiçbir Şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.**



## Önsöz

Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi 2015-2030, 18 Mart 2015 tarihinde, Japonya'nın Sendai kentinde düzenlenen Üçüncü BM Dünya Konferansı'nda kabul edilmiştir. BM Genel Kurulu'nun talebi üzerine Birleşmiş Milletler Afet Riski Azaltma Ofisi tarafından desteklenen bu belge, 2012 yılının Mart ayında başlatılan ve paydaş toplantılarının ve 2014 yılı Temmuz ayından başlayıp 2015 yılı Mart ayına kadar devam eden hükümetlerarası görüşmelerin bir çıktısıdır. Sendai Çerçevesi, Hyogo Çerçeve Eylem Planı (HFA) 2005-2015: Uluslar ve Topluluklarda Afetlere Direncin Oluşturulması'nın mirasçısı belge niteliğindedir. HFA, 1989'da imzalanan Uluslararası Afet Zararlarının Azaltılması On Yılı Uluslararası Eylem Çerçevesi, 1994 yılında kabul edilen Daha Güvenli bir Dünya için Yokohama Stratejisi: Doğal Afetler Önleme, Hazırlık ve Azaltma İlkeleri ve bu belgenin Eylem Planı ve 1999 yılında kabul edilen Uluslararası Afet Azaltım Stratejisi kapsamında gerçekleştirilen küresel çabalara ivme kazandırıcı olarak tasarlanmıştır. Sendai Çerçevesi, devletlerin ve diğer paydaşların HFA kapsamında gerçekleştirdiği çalışmaların sürekliliğini sağlayan unsurlar üzerine inşa edilmiştir ve istişare ve müzakereler sırasında dillendirilen bir dizi yeniliği ortaya koymaktadır. Pek çok yorumcu, afet yönetimi yerine afet risk yönetimine güçlü vurgu; yedi küresel hedefin tanımlanması; beklenen sonuç olarak afet riskinin azaltılması; yeni risklerin önlenmesi, mevcut riskleri azaltma ve dirençliliği arttırmaya odaklı bir hedef; ve toplumun tamamının ve tüm devlet kurumlarının katılımıyla devletlerin afet riskini önleme ve azaltma konusundaki temel sorumlulukları da dahil olmak üzere, kılavuz ilkelerin orta-ya konmasını en önemli kırılma noktaları olarak belirlemiştir. Ayrıca, afet risk azaltımının kapsamı, hem doğal hem de insan kaynaklı tehlikeleri ve ilgili çevresel, teknolojik ve biyolojik tehlike ve riskleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Sağlığa ilişkin dirençlilik güçlü şekilde teşvik edilmiştir. Sendai Çerçevesi ayrıca şu konudaki ihtiyaçları açıkça ifade etmektedir: afet riskinin maruz kalma, savunmasızlık ve tehlikenin özelliklerine ilişkin afet riskinin tüm yönleriyle daha iyi anlaşılması, ulusal platformlar da dahil olmak üzere afet risk yönetişiminin güçlendirilmesi; afet risk yönetiminde şeffaflık; “Yeniden Daha İyi Şekilde İnşa Et” yaklaşımına hazırlık; paydaşların ve bu paydaşların rollerinin tanımlanması; yeni risklerin oluşmasını önlemek için riske duyarlı yatırımların mobilizasyonu; sağlık konusundaki altyapının, kültürel mirasın ve çalışma alanlarının dirençli kılınması; uluslararası iş birliği ve küresel ortaklığın güçlendirilmesi; ve uluslararası finans kurumlarının mali desteği ve kredileri de dahil olmak üzere, risk bilgilendirici bağış politika ve programları. Bunun yanında, Küresel Afet Riski Azaltım Platformu ve afet riski azaltımı için bölgesel platformların, BM Yönetişim organlarının desteğiyle gündemler, izleme ve periyodik gözlemler arasında tutarlılık sağlayacak mekanizmalar olarak kabul edildiğine dair açık bir anlayış mevcuttur. UNISDR Sendai Çerçevesi'nin uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesini desteklemekle görevlendirilmiştir.

## Giriş

1. 2015 sonrası afet risklerinin azaltılmasını konu alan Sendai Çerçevesi, 14-18 Mart 2015 tarihleri arasında, Japonya'nın Miyagi eyaleti, Sendai kentinde düzenlenen BM Afet Risklerinin Azaltılması Üçüncü Dünya Konferansı'nda kabul edilmiş ve ülkeler için şu konularda özgün bir fırsat doğurmuştur:
  - A) Afet risklerinin azaltılması için kısa ve öz, alana özgü, ileriye dönük ve eylem odaklı bir 2015 sonrası çerçevenin benimsenmesi
  - B) Hyogo Çerçeve Eylem Planı'nın (HFA 2005-2015: Ulusların ve Topulukların Afetlere Karşı Dirençli Kılınması) uygulanması ile ilgili değerlendirme ve gözden geçirmenin tamamlanması;
  - C) Hyogo Çerçeve Eylem Planı'nın uygulanması kapsamındaki bölgesel anlaşmaların yanında, afet risklerinin azaltılması ile ilgili bölgesel ve ulusal stratejiler/oluşumlar, planlar ve tavsiyeler yoluyla edinilen deneyimlerin göz önünde bulundurulması;
  - D) 2015 sonrası afet risk azaltma çerçevesinin uygulanması için taahhütlere dayalı iş birliği yöntemlerinin belirlenmesi;
  - E) 2015 sonrası afet risk azaltma çerçevesine yönelik uygulamaların periyodik olarak gözden geçirilmesi için yöntemlerinin belirlenmesi.
2. Dünya Konferansı sırasında Devletler, afet risklerinin azaltılmasının ve afetlere karşı dirençliliğin artırılmasının, yenilenen bir aciliyet yaklaşımıyla ve sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun ortadan kaldırılması bağlamında, ve bu yaklaşımın tüm seviyelerdeki politika, plan, program ve bütçelere, uygun görüldüğü şekilde, entegre edilmesi ile ilgili çerçeveler dahilinde dikkate alınması yönündeki taahhütlerini de tekrarlamıştır.

### **1- Hyogo Çerçeve Eylem Planı:Alınan dersler, belirlenen eksikler ve gelecekte karşılaşılabilecek zorluklar**

3. Hyogo Çerçeve Eylem Planı'nın 2005'te kabul edilmesinden bu yana, Plan'ın uygulanmasıyla ilgili ulusal ve bölgesel ilerleme raporları ve diğer küresel ölçekli raporlarda belgelendiği üzere, afet risklerinin azaltılmasında yerel, ulusal, bölgesel ve küresel seviyelerde ülkeler ve diğer paydaşlar tarafından belirli bir ilerleme sağlanmış, bazı tehlikeler bakımından can kaybı oranlarında bir düşüş kaydedilmiştir. Afet risklerinin azaltılması, gelecekteki kayıpları önleme açısından uygun maliyetli bir yatırımdır. Afet risklerinin etkin yönetimi, sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlar. Ülkeler, afet risk yönetimi konusundaki kapasitelerini güçlendirmiştir. Diğer uluslararası ve bölgesel oluşumlar da dahil olmak üzere, Afet Risklerinin Azaltılması Küresel Forumu gibi afet risklerinin azaltılmasına yönelik stratejik danışma, koordinasyon ve iş birliği amacına hizmet eden uluslararası mekanizmalar, politika ve stratejilerin geliştirilmesinde ve bilgi birikimi ve karşılıklı öğrenmenin iyileştirilmesinde etkili aktörler olmuştur. Genel olarak ise Hyogo Çerçeve Eylem Planı, politik bağlılık oluşturmuş, tüm seviyelerdeki çok sayıda paydaşın eylemlerine odaklanmış ve bunları hızlandırarak kamusal ve kurumsal bilincin artırılmasında önemli bir araç olmuştur.
4. Bununla birlikte, aynı on yıllık zaman diliminde afetler büyük kayıplara neden olmaya devam etmiş ve sonuç olarak insanların, toplulukların ve ülkelerin refahı ve güvenliği bir bütün

olarak etkilenmiştir. Afetler nedeniyle bu dönemde, yedi yüz bin-den fazla insan hayatını kaybetmiş, 1.4 milyondan fazlası yaralanmış ve yaklaşık 23 milyon insan evsiz kalmıştır. Genel olarak, 1.5 milyar insan çeşitli şekillerde afetler-den etkilenmiştir. Özellikle kadınlar, çocuklar ve savunmasız gruplar fazlasıyla zarar görmüştür. Toplam ekonomik kayıp, 1.3 trilyon Doları aşmıştır. Ayrıca, 2008-2012 yıl-ları arasında, 144 milyon insan afetler sebebiyle yaşadıkları yerleri terk etmişlerdir. Pek çoğu iklim değişikliği nedeniyle daha da kötüleşerek sıklığında ve şiddetinde artış olan afetler, sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin adımları önemli ölçüde sekteye uğrat-maktadır. Kanıtlar, ülkelerdeki insan ve varlıkların bu durumun etkilerine maruz kalma oranlarının, kırılma noktasının azalmasından daha hızlı bir şekilde arttığını, ve bu nedenle yeni risklerin oluştuğunu ve özellikle yerel ve toplumsal düzeyde kısa, orta ve uzun vadeli önemli ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerle afet kayıplarının sürekli arttığını göstermektedir. Sürekli tekrarlanan küçük ölçekli afetler ve yavaş gelişen afetler özellikle toplulukları, hane halklarını ve küçük-orta ölçekli işletmeleri etkilemekte ve bu kayıplar toplam kayıplar içerisinde yüksek bir yüzdeyi oluşturmaktadır. Tüm ülkeler – özellikle afetlerden kaynaklanan can kaybı oranı ve ekonomik kayıpların daha yüksek olduğu kalkınmakta olan ülkeler –finansal ve diğer yükümlülüklerini yerine getirmede olası ek maliyetler ve güçlüklerle karşı karşıya kalmaktadırlar.

5. Bireyler, toplumlar ve ülkeler ile bunların geçim kaynaklarını, sağlık, kültürel miras, sosyo-ekonomik varlıklarını ve ekosistemlerini daha etkin biçimde korumak ve böylece dirençlerini arttırmak amacıyla afet risklerini öngörmek, planlı hareket etmek ve riskleri azaltmak ivedi ve kritik önem taşımaktadır.
6. Maruziyetin ve zarar görülebilirliğin azaltılması, böylelikle yeni afet risklerinin oluşmasının önlenmesi ve afet riskinin oluşması halinde sorumluluğun belirlenmesi için gerekli çalışmaların tüm seviyelerde artırılması ve güçlendirilmesi bir zorunluluk-tur. Yoksulluk ve eşitsizliğin sonuçları, iklim değişikliği ve değişkenliği, plansız ve hızlı kentleşme, kötü arazi yönetimi gibi etmenlerin yanı sıra demografik değişiklikler, zayıf kurumsal düzenlemeler, riskten habersiz politikalar, afet risk azaltma konusunda özel yatırımlara yönelik düzenleme ve teşvik eksikliği, karmaşık tedarik zincirleri, teknoloji-ye sınırlı erişim, doğal kaynakların sürdürülebilir olmayan kullanımı, ekosistemlerdeki bozulma, bölgesel ve küresel salgın faktörleri gibi temel afet risk dinamikleri ile mücadeleye odaklanan daha özgül eylemlere ihtiyaç vardır. Dahası, ulusal, bölgesel ve küresel seviyelerde afet risklerinin azaltılması konusunda iyi yönetişimin güçlendirilmesine, afete müdahale, iyileştirme ve yeniden inşa için hazırlık ve ulusal koordinasyonun geliştirilmesine devam edilmesi ve güçlendirilmiş uluslararası iş birliği yöntemleri ile desteklenen “Öncekinden daha iyisini inşa etmek” için afet sonrası iyileştirme ve yeniden inşayı uygulamak gereklidir.
7. Afet riskine karşı daha kapsamlı ve daha insan merkezli bir önleyici yaklaşım gereklidir. Afet risk azaltma uygulamalarının etkin ve verimli olmaları, ancak çoklu tehlike ve çok sektörlülük temelinde, kapsamlı ve erişilebilir olmalarıyla mümkündür. Hükümetler, politika, plan ve standartların oluşturulması ve uygulanmasında, kadınlar, çocuklar ve gençler, engelliler, yoksullar, göçmenler, yerel halk, gönüllüler, uygulayıcılar ve yaşlılar da dahil olmak üzere tüm ilgili paydaşlarla yakın ilişki kurmalıdır. Kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra akademik çevrenin, bilim ve araştırma kuruluşlarının daha yakın çalışması ve iş birliği fırsatı yaratmasına ve işletmelerin afet riskini kendi yönetim uygulamalarıyla bütünleştirmeleri gerekmektedir.
8. Afet risk azaltma çabalarını desteklemede devletlerin, merkezi ve yerel kurumlarının yanı sıra toplumların ve işletmelerin uluslararası, bölgesel, alt-ulusal ve sınır ötesi iş birliği çok önemlidir. Etkin desteğin sağlanması ve uygulamanın daha sağlıklı olması amacıyla mevcut mekanizmalarda güçlendirmeye gidilmesi gerekebilir. Gelişmekte olan ülkelerin, özellikle en az gelişmiş ülkeler ve bu kapsamdaki küçük ada Devletleri, denize çıkışı olmayan ülkeler ve Afrika ülkelerinin yanı sıra belirli zorluklarla yüz yüze bulunan orta gelirli ülkelerin yerel kaynak ve kapasitelerinin artırılması için, uluslararası taahhütlere uygun olarak, ikili ve çok taraflı kanallar vasıtasıyla kapasite geliştirme, finansal ve teknik destek ve teknoloji transferi

- konularında uygu-lama araçlarının yeterli, sürdürülebilir ve zamanında temini için özel ilgi ve desteğe ihtiyaç duyulmaktadır.
9. Hyogo Çerçeve Eylem Planı, genel olarak, afet risk azaltma ile ilgili çaba-larda önemli bir rehberlik sunmuş ve Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin gerçekleştirilmesi hedefine katkı sağlamıştır. Bununla birlikte, Plan'ın uygulanması sırasında temel afet risk faktörlerinin ele alınması, hedeflerin ve eylem önceliklerinin formülasyonu<sup>5</sup>, afete dirençliliğin tüm seviyelerde teşvik edilmesi gerekliliği ve yeterli uygulama araçlarının temin edilmesi konularında birtakım eksiklikler ortaya çıkmıştır. Bu eksiklikler ortaya koymaktadır ki, Hükümetler ve ilgili paydaşların destekleyici ve bütünleyici bir şekilde uygulayabileceği, yönetilecek afet risklerinin belirlenmesine ve afete direnci geliştirmek için yatırımlara rehberlik etmeye yardımcı, eylem odaklı bir çerçevenin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
  10. Hyogo Çerçeve Eylem Planı'nın kabulünden on yıl sonra afetler, sürdürülebilir kalkınmaya ulaşma çabalarına zarar vermeye devam etmektedir.
  11. 2015 sonrası kalkınma gündemi, kalkınmanın finanse edilmesi, iklim değişikliği ve afet risk azaltma ile ilgili hükümetler arası müzakereler, uluslararası topluluğa, politikalar, kurumlar, amaçlar, göstergeler ve uygulamaya dair ölçüm sistemleri arasındaki uyumun artırılması için eşsiz bir fırsat sunmaktadır. Bu süreçler arasında, uygun görüldüğü şekilde, güvenilir bağlantılar sağlamak, afetlere karşı dirençlilik oluşturulmasına ve yoksulluğun giderilmesine yönelik küresel hedefe ulaşılmasına katkı sağlayacaktır.
  12. 2012 yılında gerçekleştirilen BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nın "İstedığımız Gelecek<sup>6</sup>" başlıklı sonuç bildirgesinde, afet risk azaltmanın ve afetlere karşı direncin artırılmasının, yenilenen bir aciliyet yaklaşımıyla, sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun ortadan kaldırılması bağlamında ele alınması ve bu yaklaşımın, uygun görüldüğü şekilde, tüm seviyelere entegre edilmesi çağrısının yer aldığı bilinmektedir. Konferans aynı zamanda, Çevre ve Kalkınma Rio Deklarasyonu'nun tüm ilkelerini de tekrar teyit etmektedir<sup>7</sup>.
  13. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi<sup>8</sup> esasları gözetilerek iklim değişikliğinin afet riskini etkileyen dinamiklerden biri olarak ele alınması, afet risklerinin, birbiriyle ilişkili hükümetler arası süreçlerde anlamlı ve uyumlu bir şekilde azaltılması için bir fırsat sunmaktadır.
  14. Tüm bu arka plan düşünüldüğünde, afet risklerinin azaltılması amacıyla, mevcut zorlukların ele alınmasında ve geleceğe hazırlanılması konusunda şu noktalara odaklanılmalıdır: Afet risklerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve anlaşılması, bu bilgilerin ve nasıl oluşturulduklarının paylaşılması; afet risk yönetişiminin ve ilgili kurum ve sektörler arasındaki koordinasyonun, ilgili paydaşların uygun düzeylerde tam ve etkin katılımının güçlendirilmesi; bireylerin, toplulukların ve ülkelerin ekonomik, sos-yal, sağlık, kültürel ve eğitsel bakımdan afetlere karşı dirençliliğine ve teknoloji ve araştırmanın kullanımı da dahil olmak üzere, çevreye yatırımda bulunulması; çoklu tehlike erken uyarı sistemlerinin, afete hazırlık, müdahale, iyileştirme, rehabilitasyon ve yeniden inşanın geliştirilmesi. Ulusal eylem ve kapasitenin tamamlanması amacıyla, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler ve Devletler ile uluslararası organizasyonlar arasındaki uluslararası iş birliğinin güçlendirilmesi gerekmektedir.
  15. Bu Çerçeve, doğa ya da insan kaynaklı tehlikelerin yol açtığı küçük ölçekli ve büyük ölçekli, sık ve seyrek, ani ve yavaş gelişen afet risklerine, aynı zamanda çevresel, teknolojik ve biyolojik tehlike ve risklere uygulanacaktır. Çerçeve, afet riski bakımından tüm kalkınma seviyelerinde tüm sektörlerle ve sektörler arası çoklu tehlike yönetimine rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

## II- Beklenen sonuç ve amaç

16. Afetlere karşı direnç oluşturmada kayıp ve hasarların azaltılmasına yönelik ilerleme kaydedilirken afet riskini önemli ölçüde azaltmak, insanlar ve onların sağlık-ları ve geçim kaynakları üzerine daha fazla odaklanmanın yanında azim ve kararlılıkla hareket etmeyi ve bu süreci düzenli şekilde izlemeyi gerektirir. Hyogo Çerçeve Eylem Planı üzerine inşa edilen bu belge, önümüzdeki 15 yılda aşağıdaki sonuca ulaşılması-nı hedeflemektedir: Afet riskinin azaltılması ile birlikte bireylerin, işletmelerin, toplulukların ve ülkelerin afet temelli can ve mal kayıplarını ve ayrıca sağlık ve ekonomi ile ilgili kayıplarla birlikte, fiziksel, sosyal, kültürel ve çevresel varlıkların kayıplarını önemli ölçüde azaltmak. Bu neticeye ulaşılması, Çerçeve'nin tüm yönetim seviyelerinde uygulanması, izlen-mesi, gerekli yardımcı ve kolaylaştırıcı ortamın oluşturulması için her ülkede siyasi liderliğin güçlü taahhüdünü ve etkin katılımını gerekli kılmaktadır.
17. Bahsi geçen sonuca ulaşmak için, aşağıdaki amaç izlenmelidir: Tehlikeye maruz kalmayı ve afetten zarar görebilirliği önlemek ve azaltmak, müdahale ve iyileştirme için hazırlığı artırmak üzere, entegre ve kapsamlı bir şekilde ekonomik, yapısal, yasal, sosyal, sağlıkla ilgili, kültürel, eğitsel, çevresel, teknolojik, politik ve kurumsal önlemlerin uygulanması yoluyla yeni afet riskinin oluşmasını önlemek, mevcut afet riskini azaltmak, böylelikle afetlere karşı dirençliliği arttırmak. Bu amacın yerine getirilmesi, gelişmekte olan ülkelerin -özellikle en az gelişmiş ülkelerin ve bu kapsamdaki küçük ada Devletleri, denize çıkışı olmayan ülkeler ve Afrika ülkelerinin- yanı sıra belirli zorluklarla yüz yüze bulunan orta gelirli ülkelerin, ulusal öncelikleriyle uyumlu uygulama araçlarını temin etmek adına uluslararası iş birliği yoluyla destek sağlanması da dahil olmak üzere, uygulama kapasitesi ve yeteneklerinin geliştirilmesini gerektirmektedir.
18. Bu çerçevenin beklenen sonucuna ve amacına ulaşması yönündeki küresel ilerlemenin değerlendirilmesini desteklemek için yedi küresel hedef belirlenmiştir. Bu hedefler küresel düzeyde ölçülecek ve uygun göstergeleri geliştiren çalışmalarla tamamlanacaktır. Ulusal hedefler ve göstergeler çerçevenin beklenen sonucuna ve amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Söz konusu yedi küresel hedef şunlardır:
- A- Afet nedeniyle küresel can kaybı sayısını 2030 yılına kadar önemli ölçüde azaltmak, bu doğrultuda 2005-2015 dönemine kıyasla, 2020-2030 yılları arasında küresel seviyede her 100.000 nüfus başına can kaybı ortalamasını düşürmek.
- B- Küresel seviyede afetten etkilenen insan sayısını 2030 yılına kadar önemli ölçüde azaltmak, bu doğrultuda 2005-2015 dönemine kıyasla, 2020-2030 yılları arasında küresel seviyede ortalama rakamı her 100.000 nüfus başına indirmek1.
- C- Küresel düzeyde gayri safi yurt içi hasıla bakımından afetlerin yol açtığı doğrudan ekonomik kayıpları 2030 yılına kadar azaltmak.
- D- Afet nedeniyle kritik altyapıların zarar görmesini ve sağlık ve eğitim tesisle-ri de dahil olmak üzere, temel hizmetlerin sunumundaki aksamaları önemli ölçüde azaltmak, bu doğrultuda 2030 yılına kadar altyapısal dirençliliği güçlendirmek.
- E- Ulusal ve yerel afet risk azaltma stratejisi geliştiren ülkelerin sayısını 2020 yılına kadar önemli ölçüde arttırmak.
- F- Gelişmekte olan ülkelere, bu çerçevenin uygulanmasına yönelik ulusal eylemlerini 2030 yılına kadar tamamlamaları için yeterli ve sürdürülebilir destek sağlamak üzere, uluslararası iş birliğini önemli ölçüde arttırmak.
- G- Çoklu tehlike erken uyarı sistemlerinin, afet risk bilgisinin ve değerlendirmelerinin kullanımını ve bunların toplum tarafından ulaşılabilirliğini 2030 yılına kadar önem-li ölçüde arttırmak

### III- Kılavuz ilkeler

19- Bu çerçevenin uygulanmasında, Daha Güvenli bir Dünya için Yokohama Stratejisi: Doğal Afetleri Önleme, Hazırlık ve Zarar Azaltma Kılavuzları ve Eylem Planı ile Hyogo Çerçeve Eylem Planı'nda yer alan ilkelerden faydalanılarak ve ulusal koşullar ile yerel yasalara, uluslararası yükümlülük ve taahhütlere uyum dikkate alınarak, aşağıdaki ilkeler rehber olacaktır:

- A- Her Devlet, uluslararası, bölgesel, alt-bölgesel, sınır ötesi ve karşılıklı iş birliği de dahil olmak üzere, afet risklerini önleme ve azaltmada birincil sorumluluğa sahiptir. Afet risklerinin azaltılması tüm Devletleri ilgilendiren ortak bir sorundur ve gelişmekte olan ülkelerin kendi koşul ve yetenekleri itibarıyla ulusal afet risklerini azaltma politika ve önlemlerini etkin bir şekilde geliştirebilme ve uygulayabilme alanları, sürdürülebilir uluslararası iş birliğinin sağlanmasıyla daha da genişletilebilir;
- B- Afet risklerinin azaltılması, sorumlulukların merkezi yönetimler ve ilgili ulusal makamlar, sektörler ve paydaşlar tarafından, ulusal koşullar ve yönetim sistemine uygun olarak paylaşılmasını gerektirmektedir;
- C- Afet risklerinin yönetimi, insanları ve onların mal, sağlık, geçim kaynakları ve üretim varlıklarını, kültür ve çevre varlıklarını korumayı, ve aynı zamanda, kalkınma hakkı da dahil olmak üzere, tüm insan haklarının tanınması ve korunmasını hedeflemektedir;
- D- Afet risklerinin azaltılması, tüm toplumun yükümlülüğü paylaşmasını ve bir ortaklığı gerektirmektedir. Ayrıca, afetlerden orantısız şekilde etkilenen insanların -özellikle en yoksul kesimlerin- güçlendirilmesi ve kapsayıcı, erişilebilir, eşitlikçi bir katılımın sağlanması gerekmektedir. Tüm politika ve uygulamalarda cinsiyet, yaş, engellilik ve kültürel perspektifin dahil edilmesi; kadın ve genç liderliğinin teşvik edilmesi; bu bağlamda, vatandaşların organize şekilde gönüllü çalışmasına özel bir önem gösterilmesi gerekmektedir;
- E- Afet risklerinin azaltılması ve yönetimi, sektörler, sektörlerarası ve tüm seviyelerdeki ilgili paydaşlarla koordinasyon mekanizmalarının geliştirilmesine dayanır ve ulusal ve yerel düzeylerde yasama ve yürütme yetkisine sahip tüm Devlet kurumlarının tam katılımını; işletme ve akademik çevreler dahil olmak üzere kamu ve özel sektör paydaşlarına ait sorumlulukların açık şekilde ifade edilmesini; bu şekilde, karşılıklı yardımlaşmanın, ortaklığın, görev bütünlüğünün ve hesapverebilirliğin ve ayrıca izleme ve denetlemenin sağlanmasını gerektirmektedir;
- F- Ulusal ve federal devlet yönetimlerinin yetkilendirme, yönlendirme ve koordinasyon rolü temel olarak devam ederken, afet riskinin azaltılmasında yerel yönetimlere ve yerel topluluklara gerekli kaynak, teşvik ve yetkilerin verilmesi de dahil olmak üzere bu aktörlerin güçlendirilmesi gerekmektedir;
- G- Afet risklerinin azaltılması, çoklu tehlike yaklaşımını ve karar alma süreçlerinde risklerin dikkate alınmasını; cinsiyet, yaş ve engellilik dahil, bölünmüş verilerin açık paylaşımını; aynı zamanda risk bilgilerinin kolayca erişilebilir, güncel, anlaşılır, bilime dayanan, kısıtlanmamış ve geleneksel bilgiyle tamamlanmış olmasını gerektirmektedir;
- H- İlgili politika, plan, uygulama ve mekanizmaların geliştirilmesi, güçlendirilmesi ve uygulanmasındaki hedef, sürdürülebilir kalkınma ve büyüme, gıda güvenliği, sağlık ve güvenlik, iklim değişikliği ve değişkenliği, çevre yönetimi ve afet risk azaltma gündemleri arasında, iş birliği sağlanması olmalıdır. Afet risklerinin azaltılması, sürdürülebilir kalkınma için esastır;
- İ- Afet risk etmenleri yerel, ulusal, bölgesel ve küresel özellikler taşıyabilir, buna karşılık afet risk azaltma önlemleri belirlenirken bilinmesi gereken, afet risklerinin yerel ve kendine özgü özellikler gösterdiği;
- J- Önemli afet risk faktörlerine karşı bu riskler konusunda bilinçli kamu ve özel yatırımların yapılması, afet sonrası müdahale ve iyileştirmeye öncelik verilmesine kıyasla maliyet açısından çok daha etkilidir ve sürdürülebilir kalkınmaya deste sağlar;



- K- Afet sonrası iyileştirme, rehabilitasyon ve yeniden inşa aşamasında, “Önce-kindem Daha İyisini İnşa Etmek” yaklaşımıyla afet risklerinin oluşumunu önlemek ve riskleri azaltmak, afet riskleri konusunda toplumun eğitim ve farkındalığını artırmak kritik önemdedir;
- L- Etkili ve anlamlı bir küresel ortaklık ve gelişmiş ülkeler tarafından resmi kalkınma yardımlarıyla ilgili taahhütlerin yerine getirilmesini de içerecek şekilde uluslararası iş birliğinin daha fazla güçlendirilmesi, etkin bir afet risk yönetimi için esastır;
- M-Gelişmekte olan ülkeler -özellikle en az gelişmiş ülkelerin ve bu kapsamdaki küçük ada Devletleri, denize çıkışı olmayan ülkeler ve Afrika ülkeleri- yanı sıra belirli zorluklarla yüz yüze bulunan orta gelirli ülkeler, finans, teknoloji transferi ve kapa-site geliştirme gibi konular da dahil, kendi ihtiyaç ve önceliklerine göre belirledikleri desteğin gelişmiş ülkelere ve ilgili ortaklardan yeterli, sürdürülebilir ve zamanında teminine ihtiyaç duymaktadır.

#### **IV- Eylem öncelikleri**

- 20- Hyogo Çerçeve Eylem Planı'nın uygulanmasından edinilen deneyimi dikkate alarak ve bahsi geçen beklenen sonuç ve amaca uygun olarak, aşağıda yer alan dört öncelikli alanda yerel, ulusal, bölgesel ve küresel seviyelerde, sektörler içinde ve ara-sında Devletler tarafından gerçekleştirilecek birtakım eylemlere ihtiyaç vardır. Bunlar:
- Öncelik 1 - Afet riskini anlamak;
- Öncelik 2 - Afet riskinin yönetilmesi için afet risk yönetişimini güçlendirmek;
- Öncelik 3 - Dirençlilik için afet risk azaltımına yatırım yapmak;
- Öncelik 4 - Etkin müdahale için afete hazırlık çalışmalarını geliştirmek ve iyileştirmek, rehabilitasyon ve yeniden inşa safhalarında “ Öncekinden Daha İyisini İnşa Etmek”.
- 21- Devletler, bölgesel ve uluslararası organizasyonlar ve diğer ilgili paydaşlar, afet risklerinin azaltılması yaklaşımlarında, kendi kapasite ve yeteneklerini de göz önünde bulundurarak, bu dört önceliğin her birinin altında listelenen ana faaliyetleri dikkate almalı ve bunları ulusal yasa ve düzenlemelerle uyumlu olarak, uygun görül-düğü şekilde, uygulamalıdır.
- 22- Küresel karşılıklı bağımlılığın artması bağlamında, özellikle kalkınmakta olan ülkeler için tüm seviyelerde afet risklerinin azaltılmasına yönelik bilgi, kapasite ve motivasyonun geliştirilmesini teşvik etmek ve buna katkı sağlamak üzere, birlikte plan-lanmış uluslararası iş birliğine, kolaylaştırıcı uluslararası ortama ve ilgili uygulama araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Öncelik 1. Afet riskini anlamak
- 23- Afet risk yönetimi için politikalar ve uygulamalar kırılabilirlik, kapasite, insan ve malların maruziyeti, tehlikenin özellikleri ve çevre boyutları gibi unsurların tamamı göz önünde bulundurularak afet riski anlayışına dayandırılmalıdır. Bu tip bir bilgi önleme, zarar azaltma, uygun hazırlığın geliştirilmesi ve bunun uygulanması ve afetlere karşı etkin müdahale için afet öncesi risk değerlendirmesini kuvvetlendirebilir.

#### **Ulusal ve yerel seviyeler**

- 24- “Afet riskini anlamak” eylemini gerçekleştirebilmek için ulusal ve yerel düzeylerde önem arz eden konular aşağıdaki gibidir:
- A- İlgili verilerin ve uygulama bilgilerinin toplanmasını, analizini, yönetimini ve kullanımını teşvik etmek. Farklı sektörlerden kullanıcıların ihtiyaçlarını dikkate alarak, bu verilerin uygun şekilde yayılmasını sağlamak;
- B- Referans noktası kullanımını ve güçlendirilmesini teşvik etmek ve afet risklerini, zarar görülebilirlik, kapasite, maruziyet, tehlikenin özellikleri ve bunların ilgili sosyal ve mekansal ölçeklerde, ulusal koşullarla uyumlu olacak şekilde ekosistemler üzerindeki olası ardışık etkilerini periyodik olarak değerlendirmek;

- C- Risk haritaları da dahil olmak üzere konum bazlı afet risk bilgileri geliştirmek, bu bilgileri periyodik olarak güncellemek ve karar mercilerine, kamuya ve afet riski al-tındaki topluluklara uygun formatla ve uygulanabilir olduğu durumlarda jeomekansal bilgi teknolojisi kullanarak bu bilgileri yaymak;
- D- Afet kayıplarını sistematik olarak değerlendirmek, kaydetmek, paylaşmak ve kamuya açıklamak ve olaya yönelik maruziyet ve zarar görebilirlik bilgileri bağlamında, ekonomik, sosyal, sağlık ile ilgili, eğitsel, çevresel ve kültürel miras üzerindeki etkilerini anlamak;
- E- Maruziyet, zarar görebilirlik, risk, afetler ve kayıplarla ilgili kısıtlanmamış ve ayrıştırılmış bilgileri serbestçe kullanılır ve erişilebilir hale getirmek;
- F- Güvenilir veriye gerçek zamanlı erişimi teşvik etmek, coğrafi bilgi sistemleri (GIS) ve benzer sistemlerle mekanı ve yerinde bilgiyi kullanmak, ölçüm araçlarını, verilerin toplanmasını, bu verilerin analizini ve yayılmasını geliştirmek amacıyla bilgi ve iletişim teknolojisindeki yeniliklerden faydalanmak;
- G- Mevcut eğitim ve ğretim mekanizmalarının kullanımı ve benzer yaş gruplarının eğitimi de dahil olmak üzere, deneyimlerin, alınan derslerin, iyi uygulamaların paylaşılması ve eğitim ve ğretim yoluyla tüm kademelerdeki devlet memurlarının, sivil toplumun, toplulukların ve gönüllülerin, ve bunların yanı sıra özel sektörün afet risk azaltma yönelik bilgi ve kapasitelerini inşa etmek ve geliştirmek;
- H- Afet risk yönetiminde etkin karar alma süreçleri için bilim ile politika arasında bir ara yüz oluşumunu kolaylaştırmak amacıyla, bilimsel ve teknolojik çalışma yapan topluluklar, ilgili diğer paydaşlar ve karar vericiler arasında diyalogu ve iş birliğini teşvik etmek ve geliştirmek;
- İ- Afet risk değerlendirmesinde bilimsel verileri tamamlayıcı olarak geleneksel, yöresel ve yerel bilgi ve uygulamaların, uygun olduğu durumlarda, kullanılmasını ve bulunulan yerlere ve şartlara uygun hale getirilmesi gereken belirli sektörlere ait politika, strateji, plan ve programların sektrlar arası ortak yaklaşımla geliştirilmesini ve uygulanmasını sağlamak;
- J- Mevcut bilgiden faydalanmak ve bu bilgiyi sağlamlaştırmak için teknik ve bilimsel kapasiteyi güçlendirmek ve afet riskleri, zarar görebilirlik ve tüm tehlikelere maruziyet konularında değerlendirmeler yapabilmek için metodoloji ve modeller geliştirmek ve uygulamak;
- K- Afet risk yönetimindeki eksiklikleri, engelleri, karşılıklı bağımlılıkları ve sosyal, ekonomik, eğitsel ve çevresel zorlukları ve afet risklerini ele almak üzere, uzun vadeli, çoklu tehlike ve çözüm odaklı araştırma için inovasyon ve teknoloji geliştirme yatırımlarını teşvik etmek;
- L- Afet risklerinin önlenmesi, zarar azaltma, hazırlık, müdahale, iyileştirme ve rehabilitasyon dahil, afet risk bilgisinin örgün ve yaygın eğitiminin yanı sıra tüm sevi-yelerdeki vatandaşlık eğitimi ile mesleki ve hizmet içi eğitime dahil edilmesini teşvik etmek;
- M- Afet risk azaltma konusunda, afet risk bilgisi ve bilgilendirmesi dahil, toplumsal eğitim ve farkındalığı, özel hedef kitlelerini ve bu grupların özel ihtiyaçlarını dikkate alarak, kampanyalar, sosyal medya ve toplulukları harekete geçirmek gibi yollarla güçlendirmek için ulusal stratejileri teşvik etmek;
- N- Afet risk azaltma politikalarının geliştirilmesi ve uygulanması sürecinde afet risk bilgisini, bireylerin, toplulukların, ülkelerin ve mal varlıklarının zarar görebilirlik, kapasite, maruziyet ve tehlikenin özellikleri gibi farklı boyutlarıyla ele almak ve bu şekliyle uygulamak;
- O- Toplum tabanlı organizasyonların ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla afet risk bilgisini yaygınlaştırmak üzere yerel düzeyde iş birliğini geliştirmek.

## **Küresel ve bölgesel seviyeler**

- 25- "Afet riskini anlamak" eylemini gerçekleştirebilmek için küresel ve bölgesel düzeyde önem arz eden konular aşağıdaki gibidir:
- A- Afet kayıplarını ve blnm veri ve istatistikleri kaydetmek ve paylaşmak, aynı zamanda afet risk modellemesini, değerlendirmesini, haritalamasını, bu süreçle-re dair izlemeyi ve çoklu tehlike erken uyarı sistemlerini güçlendirmek amacıyla bilim-sel temelli metodolojilerin ve araçların geliştirilmesini ve yayılmasını teşvik etmek;

- B- Çoklu tehlike içeren afet riskleriyle ilgili kapsamlı araştırmaların yapılmasını ve iklim değişikliği senaryoları dahil da dahil olmak üzere, bölgesel afet risk değerlendirmelerinin ve haritalarının geliştirilmesini teşvik etmek;
- C- Kısıtlanmamış verilere ve gerekli durumlarda iletişim, jeomekan ve uzay teknolojilerine ve ilgili hizmetlere erişimi, bunların paylaşımı ve kullanımını, teknoloji transferi de dahil olmak üzere uluslararası iş birliği yoluyla teşvik etmek ve geliştirmek. Yerinde ve uzaktan algılama yoluyla yeryüzü ve iklime dair gözlemleri sürdürmek ve geliştirmek. Afet risk iletişiminin başarısı için ilgili ulusal önlemleri desteklemek amacıyla, sosyal medya, geleneksel medya, büyük veri ve mobil telefon ağları da dahil olmak üzere, medyadan uygun şekilde ve ulusal yasalarla uyumlu biçimde yararlanmayı güçlendirmek;
- D- Uluslararası düzeyde iyi uygulamalar oluşturmak, yaymak ve paylaşmak amacıyla bilimsel ve teknolojik çalışma yapan topluluklar, akademik çevre ve özel sektör ile ortaklık halinde, müşterek çaba gösterilmesini teşvik etmek;
- E- İyi uygulama ile ilgili bilgilerin, uygun maliyetli ve kullanımı kolay afet risk azaltma teknolojilerinin ve afet risk azaltma ile ilgili politika, plan ve önlemlerden çı-karılan derslerin karşılıklı paylaşımı için yerel, ulusal, bölgesel ve küresel seviyelerde kullanıcı dostu sistem ve hizmetlerin geliştirilmesini desteklemek;
- F- Afetlere dirençli ve sorumlu vatandaşlık kültürünün teşvik edilmesi, afet riskleriyle ilgili farkındalık oluşturulması, karşılıklı bilgilenmeyi desteklemek ve deneyimleri paylaşmak amacıyla toplumsal farkındalık ve eğitim için araç niteliğindeki mevcut kampanyaların (örneğin, “Bir Milyon Güvenli Okul ve Hastane” inisiyatifi, “Afete Dirençli Şehirler: Şehrim Hazırlanıyor!” kampanyası, Birleşmiş Milletler Sasakawa Afet Risklerinin Azaltılması Ödülü ve yıllık Birleşmiş Milletler Uluslararası Afet Risklerinin Azaltılması Günü) üzerine inşa edilecek etkin küresel ve bölgesel kampanyalar geliştirmek. Söz konusu girişimlere aktif olarak katılmaları için kamu ve özel paydaşları teşvik etmek ve yerel, ulusal, bölgesel ve küresel seviyelerde yeni inisiyatifler geliştirmek;
- G- Afet risklerinin azaltılmasında bilimsel ve teknik çalışmaları ve bu alandaki hareketliliği, UNISDR Bilimsel ve Teknik Danışma Grubu’nun desteğiyle, tüm seviye ve bölgelerdeki mevcut aę ve bilimsel araştırma kuruluşlarının koordinasyonu yoluyla artırmak için: Bu çerçevenin uygulanmasını desteklemek üzere veri kullanımı güçlendirmek; afet risk alanlarına, afetlerin nedenlerine ve etkilerine dair bilimsel araştırmaı teşvik etmek; risk bilgisini coğrafi bilgi teknolojisinin en iyi şekilde kullanımıyla yaymak; risk değerlendirmeleri, afet risk modellemesi ve veri kullanımı ile ilgili metodolojiler ve standartlar konusunda rehberlik sağlamak; araştırma ve teknoloji konusundaki eksikliklerini belirlemek ve afet risk azaltımı bakımından araştırma için öncelikli alanlar konusunda tavsiyelerde bulunmak; karar verme süreçlerinde bilim ve teknolojinin varlığını ve uygulanmasını teşvik etmek ve desteklemek; 2009 UNISDR Afet Risk Azaltma Terminolojisi’nin güncellenmesine katkıda bulunmak; kamu politikasını güçlendirme fırsatları olarak afet sonrası yapılan değerlendirmelerden yararlanmak; ve bu çalışmaları yaymak.
- H- Telifli ve lisanslı materyalin, uygun şekilde müzakere edilmiş imtiyazlar dahil, hazır bulundurulmasını teşvik etmek;
- İ- Afet risk yönetiminde uzun vadeli, çoklu tehlikeleri kapsayan ve çözüm odaklı araştırma ve çalışmaların yanı sıra, inovasyon ve teknolojiye erişimi ve bu konudaki desteği artırmak.
- Öncelik 2. Afet riskinin yönetilmesi için afet risk yönetişimini güçlendirmek
- 26- Etkin afet risk yönetimi için ulusal, bölgesel ve küresel seviyelerde afet risk yönetişimi büyük öneme sahiptir. Sektörler içinde ve arasında açık bir vizyona, planlara, yeterliliğe, rehberliğe ve koordinasyona, aynı zamanda ilgili paydaşların katılımına ihtiyaç duyulmaktadır. Önleme, zarar azaltma, hazırlık, müdahale, iyileştirme ve rehabilitasyon için afet risk yönetişimini güçlendirmek bu nedenle gereklidir ve afet risk azaltma ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili araçların uygulanması için mekanizmalar ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve ortaklık teşvik edilmelidir.

## Ulusal ve yerel seviyeler

27-“Afet riskinin yönetilmesi için afet risk yönetişimini güçlendirmek” eylemini gerçekleştirebilmek için ulusal ve yerel seviyelerde önem arz eden konular aşağıdaki gibidir:

- A- Afet riskini azaltmaya yönelik çalışmaları tüm sektörlerde ve sektörler arasında yaygınlaştırmak ve entegre etmek. Görev ve sorumlulukları tanımlamak suretiyle, kamu ve özel sektöre: i) Afet riskini kamuya ait, kamu tarafından yönetilen veya düzenlenen hizmetlerde ve altyapılarda ele almak; (ii) Birey, hane halkı, topluluk ve işletmeler tarafından gerçekleştirilen ilgili eylemler için destek ve teşvik sağlamak; (iii) Afet riskleri konusunda şeffaflığın sağlanması için ilgili mekanizma ve girişimleri, finansal teşvikleri, toplumsal farkındalık ve eğitim girişimlerini, raporlama gerekliliklerini, yasal ve idari önlemler de dahil olmak üzere geliştirmek; (iv) Gerekli koordinasyon ve organizasyon yapılarını devreye sokmak konusunda rehberlik eden yasa, düzenleme ve kamu politikalarının ulusal ve yerel çerçevesinin uygunluğunu ve bu yapıların daha fazla geliştirilmesine yönelik çalışmaları gözden geçirmek ve bu çalışmaları teşvik etmek;
- B- Afet risk oluşumunun önlenmesini, mevcut risklerin azaltılmasını ve ekonomik, sosyal, sağlıkla ilgili ve çevresel direncin güçlendirilmesini amaçlayan, hedefleri, göstergeleri ve zaman dilimleri belirli ve farklı tamamlanma sürelerine sahip, ulusal ve yerel afet risk azaltma stratejileri ve planlarını kabul etmek ve bunları uygulamak;
- C- Yerel ve ulusal seviyede tanımlanan risklerin üstesinden gelmek üzere, afet risk yönetimi kapasitesinin teknik, finansal ve idari bakımdan değerlendirmesini yapmak;
- D- Sektörel yasa ve düzenlemelerin arazi kullanımı ve kent planlaması, yapı güvenliği ile ilgili mevzuat, çevre ve kaynak yönetimi, sağlık ve güvenlik standartları da dahil olmak üzere, güvenliği artırıcı mevcut hükümlerinin üst yönetim seviyelerinde yerine getirilmesini sağlamak ve gereken güncellemeleri, afet risk yönetimine yeterince odaklanarak yapmak üzere, ihtiyaç duyulan mekanizma ve teşviklerin oluşumunu desteklemek;
- E- Ulusal ve yerel planları izlemek, bu planları periyodik olarak değerlendirmek ve kamuya ilerleme raporları sunmak amacıyla, gerekli durumlarda, mekanizmalar geliştirmek ve güçlendirmek. Yerel ve ulusal afet risk azaltma planlarıyla ilgili ilerleme raporlarında, kamu denetimini teşvik etmek ve Parlamento ve ilgili diğer görevlilerce gerçekleştirilen çalışmalar da dahil olmak üzere, kurumsal müzakereleri teşvik etmek;
- F- İlgili yasal çerçevelerde, afet risk yönetimi kuruluşları, süreçleri ve karar verme mekanizmaları dahilinde, topluluk temsilcilerine, gerekli durumlarda, açıkça belirlenmiş rol ve görevleri vermek. Söz konusu yasa ve düzenlemeler hazırlanırken, uygulamalarının desteklenmesi amacıyla, toplum ve topluluklarla kapsamlı istişarelerde bulunmak;
- G- Hükümetler tarafından koordine edilen ve ulusal ve yerel afet risk azaltma platformları da dahil olmak üzere ulusal ve yerel seviyedeki ilgili paydaşlardan oluşan forumlar düzenlemek, ve bu çalışmaları 2015 sonrası çerçevenin uygulanması için belirlenmiş bir ulusal odak noktası olarak güçlendirmek. Söz konusu mekanizmalar, diğer konuların yanı sıra, sektörel ve çok sektörlü afet riskini belirleme, kısıtlanmamış afet risk bilgi ve verilerinin paylaşılması ve yayılması yoluyla afet riskiyle ilgili farkındalık ve bilgi oluşturma, yerel ve ulusal afet riski ile ilgili raporlara katkıda bulunma ve bu raporları koordine etme, afet riskleri ile ilgili kamu farkındalığı kampanyalarını koordine etme, yerel düzeyde çok sektörlü iş birliği sağlama ve bu ortaklığı destekleme (örneğin, yerel idareler arasında), ulusal ve yerel afet risk yönetim planlarının ve afet risk yönetimi ile ilgili tüm politikaların belirlenmesine ve raporlanmasına katkıda bulunma konularında sorumluluk ve yetkileri açıkça belirleyerek, ulusal kurumsal çerçevelerde güçlü bir temele sahip olmalıdır. Bu sorumluluklar yasalar, düzenlemeler, standartlar ve prosedürler yoluyla belirlenmelidir.

- H- İş birliğini sağlamak ve güçlendirmek üzere, gerekli durumlarda, yerel yönetmeliklere, yerel seviyedeki afet risk yönetiminde sivil toplum, topluluklar, yerel halk ve göçmenlere düzenleyici ve finansal araçlarla yetkiler vermek;
- İ- Parlamenterlerin, ilgili mevzuatı geliştirmek veya mevcut mevzuatı gözden geçirmek ve bütçe tahsisi sağlamak suretiyle afet risk azaltma uygulamalarını desteklemelerini teşvik etmek;
- J- Özel sektör, sivil toplum, meslek birlikleri, bilim kuruluşları ve Birleşmiş Milletler'in katılımıyla, afet risk yönetimi ile ilgili sertifikalandırma ve ödüllendirme esasları gibi kalite standartlarının geliştirilmesini teşvik etmek;
- K- Ulusal yasalar ve hukuk sistemleri çerçevesinde, afet risk bölgelerinde, mümkün olan durumlarda, yerleşim alanlarının önlenmesi ve yeniden yerleştirilmesi amacıyla, uygulanabilir olduğu durumlarda, kamu politikaları geliştirmek.

## **Küresel ve bölgesel seviyeler**

- 28- "Afet riskinin yönetilmesi için afet risk yönetişimini güçlendirmek" eylemini gerçekleştirebilmek için küresel ve bölgesel düzeyde önem arz eden konular aşağıdaki gibidir:
- A- Bu çerçeve doğrultusunda uygun görüldüğü şekilde, afet risk azaltma konusunda iş birliği için mutabık kalınmış bölgesel ve alt-bölgesel strateji ve mekanizmalarla, daha etkin planlamayı teşvik etmek, ortak bilgi sistemleri oluşturmak, iş birliği ve kapasite geliştirme konusundaki iyi uygulamaları ve programları paylaşmak, özellikle ortak ve sınır aşan afet risklerini ele almak amacıyla, bölgesel düzeyde rehberlik etmek;
  - B- İklim değişikliği, biyoçeşitlilik, sürdürülebilir kalkınma, yoksulluğun ortadan kaldırılması, çevre, tarım, sağlık, gıda ve beslenme ve ilgili diğer alan ve konularda, afet risklerinin azaltılması ile ilgili araçların uygulanması ve bunların uyumluluğu için küresel ve bölgesel mekanizmalar ve kuruluşlar arasında iş birliğini geliştirmek;
  - C- Ortaklıklar oluşturmak amacıyla bölgesel ve alt-bölgesel afet risk azaltma platformları ile tematik platformları, Küresel Afet Risk Azaltma Platformu'nda aktif bir şekilde ilişkilendirmek, uygulamadaki ilerlemeyi periyodik olarak değerlendirmek, kalkınma ve iklim konuları da dahil olmak üzere, afet risk bilgisi içeren politika, program ve yatırımlar ile ilgili uygulama ve bilgiyi uygun şekilde paylaşmak, bunların yanı sıra afet risk yönetiminin ilgili diğer sektörlerle entegrasyonunu teşvik etmek. Hükümetler arası bölgesel kuruluşlar, bölgesel afet risk azaltma platformlarında önemli bir role sahip olmalıdır;
  - D- Akarsu havzalarında ve kıyı şeritlerinde olduğu gibi, paylaşılan kaynaklarla ilgili ekosistem temelli yaklaşımların uygulanmasına yönelik gerekli politika ve planlamayı gerçekleştirmek; afete dirençlilik oluşturmak ve afet riskini -salgın hastalık ve yerinden edilme riski de dahil edilmek üzere- azaltmak için sınır ötesi iş birliğini teşvik etmek;
  - E- Diğer uygulamaların yanı sıra, ilgili devletler arasında, gönüllü girişimlerle başlatılan örnek değerlendirmeler yoluyla karşılıklı öğrenmeyi, iyi uygulama ve bilgi alışverişini teşvik etmek;
  - F- Hyogo Çerçeve Eylem Planı'nı izleme deneyiminden yararlanarak, ilgili veri ve bilgiler de dahil olmak üzere, afet risklerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili uluslararası gönüllü mekanizmaların, gerektiği durumlarda, güçlendirilmesini teşvik etmek. Söz konusu mekanizmalar, afet riskleri ile ilgili kısıtlanmamış bilgilerin sürdürülebilir sosyal ve ekonomik kalkınmanın yararına olacak şekilde ilgili ulusal Hükümet organları ve paydaşlarla paylaşılmasını teşvik edebilir;
- Öncelik 3. Dirençlilik için afet risk azaltmaya yatırım yapmak
- 29- Kamu sektörü ya da özel sektör tarafından afet riskinin önlenmesi ve azaltılması için yapısal ve yapısal olmayan önlemler aracılığı ile gerçekleştirilen yatırımlar bireylerin, toplulukların, ülkelerin ve mal varlıklarının ekonomik, sosyal, sağlıkla ilgili ve kültürel direncini sağlamak ve dirençli bir çevre oluşturmak bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu yatırımlar ayrıca inovasyonu, büyümeyi ve iş alanları yaratmayı sağlayabilir. Söz konusu önlemler, hayat kurtarmak, kayıpları önlemek ve azaltmak ve etkin iyileştirme ve rehabilitasyon sağlamak için uygun maliyetli ve yararlıdır.

## Küresel ve bölgesel seviyeler

- 30- “Dirençlilik için afet risk azaltmaya yatırım yapmak” eylemini gerçekleştirebilmek için ulusal ve yerel düzeyde önem arz eden konular aşağıdaki gibidir:
- A- İlgili tüm sektörlerde afet risk azaltma konusunda strateji, politika, plan, yasa ve düzenlemelerin geliştirilmesi ve uygulanması ile ilgili olarak, tüm yönetim kademelerinde finans ve lojistik ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere, gerekli kaynakları tahsis etmek;
  - B- Afetlerin kentsel ya da kırsal alanlarda hükümetler ve toplumlar üzerindeki finansal etkisini azaltmak amacıyla, kamu ve özel sektör yatırımları için afet risk transferi ve sigorta, risk paylaşımı ve fon oluşturma ile finansal koruma mekanizmalarını, gerekli durumlarda teşvik etmek;
  - C- Afete dirençli kamu ve özel sektör yatırımlarını güçlendirmek için özellikle dik-kat edilecek hususlar: Önemli binalarda -özellikle okullar ve hastaneler- ve fiziksel altyapılarda yapısal, yapısal olmayan ve fonksiyonel risk önleme ve azaltma önlemlerini almak; yapıları baştan daha iyi şekilde, afet tehlikelerine dayanıklı olacak şekilde, evrensel tasarım ilkeleri ve yapı materyali standartlarıyla uyumlu, uygun tasarım ve yapım yöntemlerini kullanarak inşa etmek; binaları güçlendirmek ve yeniden yapılandırmak; bu gibi yapılar için koruyucu bakım anlayışını geliştirmek; ekonomik, sosyal, yapısal, teknolojik ve çevresel etki değerlendirmelerini dikkate almak.
  - D- Kültürel kurumların, tarihsel ve kültürel mirasın ve dini unsurların bulunduğu alanları korumak veya korunmasına destek olmak;
  - E- Yapısal ve yapısal olmayan önlemlerin alınması yoluyla işyerlerinin afet risklerine karşı direncini yükseltmek;
  - F- Arazi kullanım politikalarının geliştirilmesi ve uygulanmasında, kent planlaması, arazi kaybı değerlendirmeleri, kayıt dışı ve geçici iskan dahil, afet risk değerlendirmelerinin yaygınlaştırılarak yerleştirilmesini ve öngörülen demografik ve çevresel değişiklikler ışığında kılavuz ve izleme araçlarının kullanımını desteklemek;
  - G- Yerleşim için güvenli alanların belirlenmesi de dahil olmak üzere, afet riskine yönelik değerlendirme, haritalama ve yönetimin, kırsal kalkınma planlamasında ve dağlık alanların, akarsuların, kıyı taşkın önleme alanlarının, kurak alanların, sulak alanların, kuraklığa ve taşkına meyilli diğer alanların idaresinde, insan yerleşimi için güvenli alanların belirlenmesi ve aynı zamanda risk azaltmaya yardımcı ekosistem fonksiyonlarının korunmasını da dikkate alarak, yaygınlaştırılmasını teşvik etmek;
  - H- Ulusal veya yerel düzeyde mevcut bina güvenliği mevzuatının, standartlarının, rehabilitasyon ve yeniden inşa uygulamalarının gözden geçirilmesi veya yenilerinin geliştirilmesini yerel bağlamda, özellikle kayıt dışı ve marjinal yerleşim alanlarında, daha uygulanabilir duruma getirmek ve bu yapıları afetlere dirençli hale getirmek amacıyla, gerektiği durumlarda, teşvik etmek ve söz konusu mevzuat ve düzenlemelerin, afete dayanıklı yapıları koruma odaklı bir yaklaşımla, uygulama, araştırma ve yürütme kapasitesini pekiştirmek;
  - İ- Afet risk yönetimini birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerine özellikle yerel seviyede entegre ederek ulusal sağlık sistemlerinin direncini geliştirmek; sağlık çalışanlarının afet riskini anlama ve sağlık alanında afet risk azaltma yaklaşımlarıyla ilgilenme ve uygulama kapasitelerini güçlendirmek; ilgili aktörlerin afet tıbbi alanında eğitim kapasitelerini desteklemek ve güçlendirmek; halk sağlığı çalışanlarını sağlık programlarında afet risk azaltma yaklaşımları ve Dünya Sağlık Örgütü’nün Uluslararası Sağlık Tüzüğü’nün (2005) uygulanması konusunda, diğer sektörlerle iş birliği yaparak desteklemek ve bu konuda eğitimler vermek;
  - J- Kapsayıcı politikaların ve toplumun katılımı da dahil olmak üzere, sosyal güvenlik ağı mekanizmalarının geçim kaynaklarını, güçlendirme programlarına entegre edilerek

hazırlanması ve uygulanmasını, aynı zamanda yoksulluğun ortadan kaldırılmasına yönelik olarak, anne, bebek ve çocuk sağlığı, cinsel sağlık ve üreme sağlığı da dahil olmak üzere, temel sağlık hizmetlerine, gıda güvenliği ve beslenme, barınma ve eğitim hizmetlerine erişimi güçlendirmek, afet sonrası aşamada kalıcı çözümler bulmak ve afetten görece daha fazla etkilenen kişi ve grupları güçlendirmek;

- K- Hayati tehlikesi bulunan ve kronik hastalığa sahip olanlar, özel ihtiyaçları dolayısıyla hayat kurtarıcı hizmetlere erişim de dahil olmak üzere, afet öncesi, afet sırası ve afet sonrasında riskleri yönetmek üzere hazırlanan politika ve planların tasarımına dahil edilmelidir;
- L- Afetin yol açtığı insan hareketliliği nedeniyle, afetten etkilenenlerin ve ev sahibi toplulukların afete direncini, ulusal düzenlemeler ve koşullara uygun olarak güçlendirmek üzere politika ve programların benimsenmesini ve teşvik etmek;
- M- Gerekli durumlarda, afet risklerinin azaltılmasının ve bu konudaki önlemlerinin finansal ve mali araçlara uygun şekilde entegrasyonunu teşvik etmek;
- N- Ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımı ve yönetimini güçlendirmek ve afet risk azaltımını da içine alan entegre çevre ve doğal kaynak yönetim yaklaşımlarını hayata geçirmek;
- O- Tüm tedarik zincirlerinde işletmelerin dirençliliğini, geçim kaynaklarının ve üretken varlıkların korunmasını güçlendirmek. Hizmetlerin sürekliliğini sağlamak ve afet risk yönetimini iş modelleri ve uygulamalarıyla bütünleştirmek;
- P- Besi hayvanları, üretim aletleri ve tohumlar da dahil olmak üzere, geçim kaynaklarının ve üretken varlıkların korunmasını güçlendirmek;
- Q- Ekonominin temel unsuru olarak, turizme sıkça atfedilen büyük önem dikkate alınarak, turizm endüstrisinde afet risk yönetimi yaklaşımlarını teşvik etmek ve uygunlamada entegre etmek.

## **Küresel ve bölgesel seviyeler**

- 31- “Dirençlilik için afet risk azaltmaya yatırım yapmak” eylemini gerçekleştirebilmek için küresel ve bölgesel seviyelerde önem arz eden konular aşağıdaki gibidir:
  - A- Sürdürülebilir kalkınma ve afet risklerinin azaltılması ile ilgili sistemler, sektörler ve kuruluşlar arasındaki politika, plan, program ve süreçlerde uyum ve tutarlılığı teşvik etmek;
  - B- Afet risk transferi ve risk paylaşım mekanizmaları ile buna yönelik araçların, uluslararası topluluklar, işletmeler, uluslararası finans kuruluşlarındaki ortaklar ve diğer paydaşlar ile yakın iş birliği içerisinde geliştirilmesi ve güçlendirilmesini teşvik etmek;
  - C- Akademik, bilimsel ve araştırma amaçlı kuruluşlar ve ağlar ile özel sektör arasında, afet risklerini azaltmaya yönelik olarak başta gelişmekte olan ve belirli güçlüklerle karşı karşıya bulunan ülkeler olmak üzere ilgili ülkelere yardımcı olacak yeni ürün ve hizmetler geliştirmek amacıyla iş birliğini teşvik etmek;
  - D- Afetlerin potansiyel ekonomik ve sosyal etkilerini değerlendirmek ve öngörmek amacıyla küresel ve bölgesel finans kuruluşları arasında iş birliğini teşvik etmek;
  - E- Ülkenin sağlık alanında afet risk yönetim kapasitesini, Uluslararası Sağlık Tüzüğü’nün (2005) uygulanmasını ve afete dirençli sağlık sistemlerinin geliştirilmesi amacıyla sağlık alanındaki aktörler ile ilgili diğer paydaşlar arasındaki iş birliğini güçlendirmek;
  - F- Besi hayvanları, üretim aletleri ve tohumlar da dahil olmak üzere, üretken varlıkların korunması için iş birliğini teşvik etmek ve kapasite güçlendirmelerini desteklemek;
  - G- Sosyal güvenlik ağlarının, afet risk azaltma önlemleri olarak ve beklenmedik durumlara karşı hane halkı ve topluluk düzeyinde direnç sağlamak amacıyla, geçim kaynaklarının iyileştirilmesi programlarına bağlı ve entegre şekilde geliştirilmesini teşvik etmek ve bu konudaki çalışmalarını desteklemek;

- H- Açlığı ve yoksulluğu ortadan kaldırmayı amaçlayan uluslararası çabaları afet risklerinin azaltılması yoluyla güçlendirmek ve genişletmek;
- İ- İşletmelerin afetlere dirençliliğini artırmak amacıyla ilgili kamu ve özel sektör paydaşları arasında iş birliğini teşvik etmek ve desteklemek.
- Öncelik 4. Etkin müdahale için afete hazırlık çalışmalarını geliştirmek ve iyileştirme, rehabilitasyon ve yeniden inşa safhalarında “ Önce-kindenden Daha İyisini İnşa Etmek”
- 32- İnsanların ve malların doğal afetlere maruziyetindeki artış da dahil olmak üzere, afet risklerinin sürekli bir şekilde artması, geçmiş afetlerden alınan derslerle birleştiğinde, afete müdahale için hazırlığın daha güçlendirilmesine, olaylar meydana gelmeden gerekli adımların atılmasına, afet risklerinin azaltılması çalışmalarının müdahale hazırlıkları ile bütünleştirilmesine ve etkili müdahale ile iyileştirme için tüm seviyelerde yeterli kapasitenin hazır bulundurulmasına olan ihtiyaca işaret etmektedir. Bu noktada kadınları ve engellileri iyileştirme ve yeniden inşa yaklaşımlarının yönlendirilmesi ve desteklenmesi için yetkilendirmek şarttır. Yaşanılan afetler, afetten önce hazırlanılması gereken iyileştirme, rehabilitasyon ve yeniden inşa safhalarının, afet risk azaltma çalışmalarının kalkınma önlemleriyle bütünleştirilmesi, ulusların ve toplulukların afete dirençli hale getirilmesi de dahil olmak üzere öncekinden daha iyisini inşa etmek için kritik bir fırsat olduğunu göstermiştir.

## Ulusal ve yerel düzeyler

- 33- Etkili müdahale için afete hazırlık çalışmalarını geliştirebilmek ve iyileştirme, rehabilitasyon ve yeniden inşa safhalarında “Öncekinden Daha İyisini İnşa Etmek” eylemini gerçekleştirebilmek için ulusal ve yerel düzeylerde önem arz eden konular aşağıdaki gibidir:
- A- İlgili kurumların katılımıyla, iklim değişikliği senaryolarını ve bunların afet riskleri üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurarak ve tüm sektörler ile ilgili paydaşların katılımını, kolaylaştırarak, afete hazırlık ve acil durum ile ilgili politika, plan ve programları hazırlamak veya bu programları gözden geçirmek ve periyodik olarak güncellemek;
- B- İnsan merkezli, çoklu tehlike temelli ve çok sektörlü tahmin ve erken uyarı sistemlerine, afet risk ve acil durum haberleşme mekanizmalarına, sosyal teknolojilere ve tehlike izlemesi yapılan telekomünikasyon sistemlerine yatırım yapmak, bunları geliştirmek, devamlılıklarını sağlamak ve güçlendirmek, bu tür sistemleri katılımcı bir süreçte geliştirmek. Bu araç ve uygulamaları, özellikle toplumsal cinsiyet temelli sos-yal ve kültürel gereksinimler de dahil olmak üzere, kullanıcı ihtiyaçlarına uygun hale getirmek. Basit ve düşük maliyetli erken uyarı donanımı ve tesislerinin kullanımını teşvik etmek ve doğal afetlere ilişkin erken uyarı bilgi kanallarını güçlendirmek;
- C- Su, ulaşım ve telekomünikasyon altyapısı, eğitim tesisleri, hastaneler ve diğer sağlık kurumları da dahil olmak üzere, yeni oluşturulacak ve mevcut bulunan önemli altyapı ve binaların afet sırasında ve sonrasında sağlam, etkin ve işler halde kalmasını sağlamak ve hayat kurtarıcı faaliyetler ile temel hizmetleri mümkün kılmak amacıyla kentin direncini arttırmak;
- D- Toplumsal farkındalığın teşvik edilmesi ve kurtarma ile yardım faaliyetlerini gerçekleştirmek için gereken malzemelerin depolanması amacıyla toplum merkezleri oluşturmak;
- E- İnsani yardım prosedürleri oluşturmak, koordinasyon ve finansman mekanizmalarını kurmak veya güçlendirmek, afet sonrası iyileştirme ve yeniden inşa süreçlerini planlamak ve hazırlamak için kamu hizmeti görevlilerinin rolünü destekleyen kamu politikaları ve eylemlerini benimsemek;
- F- Acil durumlarda daha etkin müdahale edilebilmesini sağlamak için mevcut bulunan iş gücü ile gönüllü çalışanları eğitmek, teknik ve lojistik kapasitelerini güçlendirmek;



- G- Sosyal ve ekonomik iyileştirme de dahil olmak üzere, operasyonların ve plan-lamanın devamlılığını ve afet sonrasında temel hizmetlerin teminini sağlamak;
- H- Yerel ihtiyaçlara uygun olarak, afetlere hızlı ve etkin müdahaleyi ve gerekli yer değiştirmeyi sağlamak amacıyla, güvenli barınak, temel gıda ve gıda dışı yardım malzemelerine erişim de dahil olmak üzere, tahliye tatbikatları, eğitim ve alan bazlı destek sistemleri kurulmasını kapsayan, düzenli afete hazırlık, müdahale ve iyileştir-me tatbikatlarının yapılmasını teşvik etmek;
- İ- Afet sonrası yeniden yapılandırmanın karmaşık ve maliyetli doğası nedeniyle, afetten etkilenen topluluklar ve iş dünyası da dahil olmak üzere, tüm seviyelerde çeşitli kuruluşların, çoklu yetkililerin ve ilgili paydaşların iş birliğini ulusal yetkililerin koordinasyonunda teşvik etmek;
- J- Afet risk yönetiminin afet sonrası iyileştirme ve rehabilitasyon süreçlerine dahil edilmesini teşvik etmek; yardım, rehabilitasyon ve kalkınma arasındaki bağlantıyı sağlamak. Arazi kullanımı planlaması, yapısal standartların geliştirilmesi, uzmanlık, bilgi, afet sonrası görüşler ve öğrenilen derslerin paylaşılması gibi önlemlerin geliştirilmesi yolu da dahil olmak üzere; kısa, orta ve uzun vadedeki afet risklerini azaltacak kapasiteleri geliştirmek için iyileştirme safhasındaki fırsatları değerlendirmek. Afet sonrası yeniden inşayı, etkilenen alanların ekonomik ve sosyal olarak sürdürülebilir bir şekilde kalkınmasına entegre etmek. Bu yaklaşım ayrıca, afet nedeniyle yerlerinden edilmiş kişiler için oluşturulan geçici yerleşimlere de uygulanmalıdır.
- K- Hyogo Çerçeve Eylem Planı'nın benimsenmesinden itibaren geçen on yıldaki iyileştirme ve yeniden inşa programlarından öğrenilenler -deneyim, bilgi ve öğrenilen derslerin paylaşımı da dahil olmak üzere- arazi kullanımı planlaması ve yapısal standartların geliştirilmesi gibi afet sonrası yeniden inşa dönemine hazırlık ile ilgili kılavuz geliştirmek;
- L- İlgili aktörlerin görüşü alınarak, afet sonrası yeniden inşa sürecinde, mümkün olan yerlerde risk bölgesi dışındaki alanlara kamu tesislerinin ve altyapıların yeniden yerleştirilmesini değerlendirmek;
- M- Afete eğilimli alanlarda yaşayan insanları tahliye etmek amacıyla yerel yöne-timlerin kapasitesini güçlendirmek;
- N- Hastalık ve can kayıplarının önlenmesinde gelişme kaydetmek amacıyla, afetlerden kaynaklanan olay vaka kaydı mekanizması ve can kayıplarıyla ilgili bir veri tabanı oluşturmak;
- O- İhtiyaç duyan tüm bireylere psiko-sosyal destek ve ruh sağlığı hizmetleri sağlamak amacıyla iyileştirme planları geliştirmek;
- P- Uluslararası işbirliğine ilişkin ulusal yasaları ve usulleri ülke içinde kolaylaştırma, uluslararası afet yardımı ve ön iyileştirme destek esaslarına dayanılarak, gözden geçirmek ve güçlendirmek;
- 34- Etkin müdahale için afete hazırlık çalışmalarını geliştirebilmek ve iyileştirme, rehabilitasyon ve yeniden inşa safhalarında "Öncekinden Daha İyisini İnşa Etmek" eylemini gerçekleştirebilmek için küresel ve bölgesel seviyelerde önem arz eden konular aşağıdaki gibidir:
- A- Ulusal düzeyde baş edebilme kapasitelerinin aşıldığı durumlarda, afete hızlı ve etkili müdahale için hazırlanmak ve bu müdahaleyi sağlamak amacıyla, eşgüdümlü bölgesel yaklaşımları ve operasyonel mekanizmaları, gerektiği durumlarda, geliştirmek ve güçlendirmek;
- B- Afete hazırlık ve müdahalede koordinasyonu desteklemek ve politikaların ha-yata geçirilmesi ile afet sonrası yeniden inşa programları bakımından en iyi uygulamalar ve alınan dersler konusunda bilgi paylaşımını sağlamak amacıyla, standartlar, mevzuat, operasyonel kılavuzlar ve diğer kılavuz araçlar gibi araçların daha fazla geliştirilmesi ve yayılmasını teşvik etmek;
- C- Etkin, ulusal şartlara uyumlu, bölgesel çoklu tehlike erken uyarı mekanizmalarının, ilgili olduğu yerlerde, Küresel İklim Hizmetleri Çerçevesi ile uyumlu olarak daha fazla

geliştirilmesini ve bunlara yatırım yapılmasını teşvik etmek ve tüm ülkeler arasında bilginin paylaşımı ve değişimini kolaylaştırmak.

- D- Deneyim ve öğrenilenlerin ülkeler ve tüm ilgili paydaşlar arasında paylaşılması amacıyla, Uluslararası İyileştirme Platformu gibi uluslararası mekanizmaları güçlendirmek;
- E- Su ile ilişkili afet risklerinin ve bunların toplum üzerindeki etkilerinin daha iyi anlaşılması, farkındalığın artırılması ve Devletlerin talebi doğrultusunda afet risklerinin azaltılmasına ilişkin stratejiler geliştirilmesi amacıyla, ilgili Birleşmiş Milletler kuruluşlarını, hidrometeorolojik konulara ilişkin küresel mekanizmaları işletmek ve güçlendirmek için, uygun görüldüğü şekilde desteklemek;
- F- Ortak tatbikatlar da dahil olmak üzere, afete hazırlık konularında bölgesel iş birliğini desteklemek;
- G- Afet sırasında ve sonrasında müdahale kapasitelerinin ve kaynakların paylaşımını kolaylaştırmak için bölgesel protokolleri teşvik etmek;
- H- Mevcut işgücünü ve gönüllüleri afete müdahale konusunda bilinçlendirmek.

## **V- Paydaşların rolü**

- 35- Afet risklerinin azaltılması, esasen Devletlere ait bir sorumluluk olmakla birlikte, Hükümetler ve ilgili paydaşlar da bu sorumluluğa ortaktır. Özellikle devlet dışı paydaşlar, çerçevenin yerel, ulusal, bölgesel ve küresel seviyelerde ulusal politika, yasa ve düzenlemelerle uyumlu olarak uygulanmasında Devletlere destek verilmesi-ne olanak sağlayarak önemli bir rol oynamaktadır. Söz konusu paydaşların taahhüdü, iyi niyeti, bilgisi, deneyimi ve kaynaklarına ihtiyaç duyulacaktır.
- 36- Devletler, paydaşlar için belirli rol ve sorumlulukları tanımlarken ve aynı zamanda ilgili mevcut uluslararası araçları geliştirirken, tüm kamu ve özel paydaşları aşağıdaki eylemlere teşvik etmelidir:
  - A- Sivil toplum, gönüllüler, organize gönüllü çalışma kuruluşları ve toplum tabanlı kuruluşlar için: Afet risklerinin azaltılmasına yönelik normatif çerçeve, standart ve planların geliştirilmesi ve uygulanması bağlamında kamu kuruluşları ile iş birliği yapmak, gerektiğinde uzmanlık bilgisi sağlamak ve uygulamada yol göstermek; ulusal, bölgesel ve küresel plan ve stratejilerin uygulama süreçlerine katılmak; afet risklerinin azaltılması ve bu süreçlerin öğretilmesi kültürüne, toplumsal farkındalığa katkıda bulunmak ve desteklemek; afete dirençli topluluk yaklaşımını, farklı gruplar arasındaki sinerjiyi güçlendiren ve tüm toplumu kapsayan afet risk yönetimini, uygun biçimde desteklemek. Bu noktada aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:
    - i. Kadınlar ve kız çocuklarının ilgili süreçlere katılımı, afet risklerinin etkin şekilde yönetilmesi ve cinsiyete duyarlı afet risk azaltma politika, plan ve programların hazırlanması, desteklenmesi ve uygulanması bakımından kritik önemdedir; kadınlar için afetlere hazırlık konusunda güçlendirici ve aynı zamanda, afet sonrasında alternatif geçim kaynaklarının sağlanması için gerekli kapasite artırma önlemler alınmalıdır;
    - ii. Çocuklar ve gençler değişimin temel taşlarıdır, onlara mevzuat, ulusal uygulama ve eğitim müfredatlarıyla uyumlu olarak afet risklerinin azaltılmasına katkıda bulunmalarını sağlayacak alan ve yöntemler sunulmalıdır;
    - iii. Engelli bireyler ve onlarla ilgili kuruluşlar; afet risklerinin değerlendirilmesinde ve söz konusu bireylerin ihtiyaçlarına uygun planların oluşturulmasında ve uygulanmasında kritik öneme sahiptir;
    - iv. Yaşlıların uzun yıllar sonucunda sahip oldukları deneyim, beceri ve bilgeliğin afet risklerinin azaltılmasında paha biçilmez bir değerdir ve bu değerler erken uyarı konusu dahil, politika, plan ve mekanizmaların oluşturulması süreçlerine dahil edilmelidir;
    - v. Yerel halklar, deneyim ve geleneksel bilgileriyle, erken uyarı konusu dahil, plan ve mekanizmaların geliştirilmesi ve uygulanmasına önemli katkılar sağlamaktadır;

Göçmenler, topluluk ve toplumun dirençliliğine katkıda bulunmakta; bilgi, beceri ve kapasiteleri afet risk azaltma süreçlerinin hazırlanması ve uygulanmasında faydalı olabilmektedir;

- B- Akademik çevre, bilim ve araştırma kuruluşları ve ağları için: orta ve uzun vadede ortaya çıkabilecek yeni afet riskleri de dahil olmak üzere afet risk faktörlerine ve senaryolarına odaklanmak; bölgesel, ulusal ve yerel uygulamalar için araştırma-ları artırmak; yerel topluluk ve yönetimler tarafından yürütülen çalışmalarını desteklemek; karar verme süreçleri bakımından politika ile bilim arasında ara yüz oluşumunu desteklemek;
  - C- İş ve meslek kuruluşları, finansal düzenleyici ve denetleyici kurumlar da dahil olmak üzere, özel sektör finans kuruluşları ve hayır kuruluşları için: Afet risklerini göz önünde bulunduran yatırımlar aracılığı ile özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerde, afet risk yönetimini, iş sürekliliği, iş modelleri ve uygulamalarına entegre etmek; işletme çalışanları ve müşterileri için farkındalık geliştirme ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirmek; afet risk yönetimi için teknolojik gelişmelerin yanı sıra araştırma ve inovasyon faaliyetlerinde bulunmak ve bu faaliyetleri desteklemek; bilgi, uygulama ve kısıtlanmamış verileri paylaşmak ve yaymak; afet risk yönetimini uygulamaya dahil eden normatif çerçeve ve teknik standartların geliştirilmesine, uygun biçimde ve kamu sektörünün rehberliği altında aktif olarak katılmak;
  - D- Medya için: Yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde toplumsal farkındalığın ve bilgilenmenin artırılmasına, afet riski, tehlike ve küçük ölçekli afetler dahil afetlerle ilgili güvenilir ve kısıtlanmamış bilgilerin anlaşılmasına ve yayılmasına, ulusal kurumlar ile yakın iş birliği içerisinde, basit, şeffaf, erişilebilir ve kolay anlaşılır yöntemler kullanarak, katkıda bulunmak üzere aktif ve kapsayıcı rol oynamak; afet risklerinin azaltılmasına özgü iletişim politikaları benimsemek; uygun durumlarda erken uyarı sistemlerini ve hayat kurtaran koruyucu tedbirleri desteklemek; ulusal uygulamalar ile uyumlu olarak, toplumun tüm kesimlerinde afet önleme kültürünü ve toplulukların düzenli halk eğitim kampanyalarına, konuyla ilgili istişarelere güçlü katılımını teşvik etmek.
- 37- 20 Aralık 2013 tarihli ve 68/211 No.lu BM Genel Kurul kararına istinaden, ilgili paydaşların taahhütleri, iş birliği yöntemlerinin belirlenmesi ve bu çerçevenin uygulanması bakımından önemlidir. Yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde iş birliklerinin geliştirilmesini, yerel ve ulusal afet risk azaltma strateji ve planlarının uygulanmasını desteklemek üzere, bu taahhütler açıkça ifade edilmeli ve zaman sınırlı olmalıdır. Tüm paydaşlar, çerçevenin ya da ulusal ve yerel afet risk yönetim planlarının uygulanması ile ilgili taahhütlerini ve sağladıkları desteği Birleşmiş Milletler Afet Risk Azaltma Ofisi'nin (UNISDR) internet sitesi aracılığı ile halka duyurmaya teşvik edilmektedir.

## **VI- Uluslararası işbirliği ve küresel ortaklık**

### **Genel Hususlar**

- 38- Farklı kapasiteleri ve kendilerine tedarik edilen desteğin seviyesi ve mevcut çerçeveyi uygulayabilme oranı arasındaki bağ düşünülecek olursa, gelişmekte olan ülkeler, afet riskini azaltma konusundaki çabalarını güçlendirmek için, iyileştirilmiş uygulama hükümleri, uygun, sürdürülebilir ve zamanında gelen kaynaklar da dahil olmak üzere, kalkınma için uluslararası iş birliği ve küresel ortaklık ve sürekli uluslararası desteğe ihtiyaç duyarlar.
- 39- Afet risk azaltılmasında uluslararası iş birliği, birçok kaynak içerir ve gelişmekte olan ülkelerin afet risklerini azaltma çabalarını destekleme konusunda kritik bir unsur temsil eder.
- 40- Ülkeler arasındaki ekonomik eşitsizlik ile teknolojik inovasyon ve araştırma kapasitesindeki eşitsizlik ele alınırken, bu çerçevenin uygulanmasında gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere, beceri, bilgi, fikir, teknik bilgi ve teknoloji akışını mümkün kılacak ve kolaylaştıracak bir süreçte teknoloji transferini artırmak kritik önem taşımaktadır.

- 41- Afet riski altındaki gelişmekte olan ülkeler, özellikle en az gelişmiş ülkelerin -küçük ada ülkeleri, denize çıkışı olmayan ülkeler olan ülkeler, Afrika ülkeleri- yanı sıra farklı zorluklarla karşı karşıya bulunan orta gelirli ülkeler, afetlere cevap verme ve iyileşme kapasitelerini büyük ölçüde aştıklarından kırılabilirlikleri daha fazla ve risk seviyeleri daha yüksektirler ve bu sebeple özel bir dikkat gerektirirler. Bu türden kırılabilirlikler, uluslararası iş birliğinin acilen güçlendirilmesini ve gelişmekte olan ülkelerin bu çerçeveyi ulusal öncelikleri ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde uygulayabilmeleri konusunda destek sağlanabilmesi bakımından bölgesel ve uluslararası seviyelerde gerçek ve sağlam ortaklıkların teminini gerektirir. Benzer bir öbne, takımada ülkelerin yanı sıra deniz kıyısı çok uzun olan ve bu sebeple belli özelliklere sahip başka afet riski altındaki ülkelere de gösterilmelidir.
- 42- Afetler, kendine özgü ve özel zarar görülebilirliklerinden dolayı kalkınmakta olan küçük ada Devletlerini daha fazla etkileyebilmektedir. Şiddeti ve iklim değişikliği nedeniyle etkisi artan bazı afetlerin etkileri, sürdürülebilir kalkınma yolundaki ilerlemeleri sekteye uğratmaktadır. Kalkınmakta olan küçük ada Devletlerinin (SIDS) özel durumu göz önünde bulundurulduğunda, direnç oluşturmak ve afet risk azaltma alanında SIDS “Hızlandırılmış Eylem Yaklaşımları (SAMOA) Yolu1 ” sonuç bildirgesinin uygulanması yoluyla özel destek sağlanması kritik önemdedir.
- 43- Afrika ülkeleri, afetler ve altyapı, sağlık ve geçim kaynaklarına yönelik dirençliliğin artırılması ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere, artan riskler ile ilgili güçlükleri yaşamaya devam etmektedir. Bu güçlükler, bu çerçevenin uygulanmasına olanak vermek amacıyla artırılmış uluslararası işbirliğini ve Afrika ülkelerine yeterince destek teminini gerektirmektedir.
- 44- Güney-Güney ve üçgen iş birliği ile tamamlanmış Kuzey-Güney iş birliğinin, afet riskinin azaltılmasında kilit noktada olduğu kanıtlanmıştır, her iki alanda da iş birliğinin daha fazla güçlendirilmesi gerekmektedir. Ortaklıklar, ülke kapasitelerinin tam olarak kullanılması, afet risk yönetiminde ulusal kapasitelerinin desteklenmesi ve birey, topluluk ve ülkelerin sosyal, sağlıkla ilgili ve ekonomik refahının geliştirilmesi bakımından da ayrıca önemli bir rol oynamaktadır.
- 45- Kalkınmakta olan ülkelerin Güney-Güney ve üçgen iş birliği içeren çabaları, gelişmiş ülkelere gelen Kuzey-Güney iş birliğini azaltmamalıdır, zira bu çabalar Kuzey-Güney iş birliğini tamamlayıcı niteliktedir.
- 46- Birçok uluslararası kaynaktan finansman sağlanması, güvenilir, ekonomik, uygun ve modern çevreye uyumlu teknolojinin, karşılıklı mutabık kalınan imtiyazlı ve tercihli koşullarda, kamu ve özel transferi; kalkınmakta olan ülkelerin kapasite inşa etmede desteklenmesi; kurumsal ve politika geliştirici ortamlara tüm seviyelerde olanak sağlanması, afet risk azaltmada kritik önemde araçlardır.

## **Uygulama araçları**

- 47- Uygulama araçlarının gerçekleştirilmesi için şunlar önem arz etmektedir:
- A- Gelişmekte olan ülkelere afet risk azaltmada koordineli, sürdürülebilir ve ye-terli uluslararası destek sağlanması, özellikle en az gelişmiş ülkeler ve bu kapsamdaki küçük ada Devletleri, denize çıkışı olmayan ülkeler ve Afrika ülkelerinin, yanı sıra be-lirli zorluklarla yüz yüze olan orta gelirli ülkelerin, artırılmış teknik ve finansal destek de dahil olmak üzere, ikili ve çok taraflı kanalların kullanılması ve karşılıklı mutabık kalınan imtiyazlı ve tercihli koşullarda teknoloji transferi yoluyla kapasitelerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gereğini tekrar teyit etmek;
- B- Devletlerin, özellikle gelişmekte olan ülkelerin, finansa, çevreye uyumlu teknolojiye, bilime ve inovasyona, ve bunun yanı sıra bilgi edinme ve bilgi paylaşımına, Birleşmiş Milletler ve diğer ilgili kuruluşlardaki mekanizmalar dahil, ikili, bölgesel ve çok taraflı düzenlemeler aracılığı ile erişimini güçlendirmek;

- C- Teknik bilginin, inovasyonun ve araştırmanın paylaşılması ve afet risklerinin azaltılmasında teknoloji ve bilgiye erişimin sağlanması amacıyla küresel teknoloji havuzları ve küresel sistemler gibi tematik iş birliği platformlarının kullanımını ve yayılmasını teşvik etmek;
- D- Afet risk azaltma önlemlerini, yoksulluğun azaltılması, sürdürülebilir kalkınma, doğal kaynak yönetimi, çevre, kentsel gelişim ve iklim değişikliğine uyum ile ilgili tüm sektörlerde ve sektörler arası çok ve iki taraflı kalkınma yardım programlarına dahil etmek.

## **Uluslararası organizasyonların desteği**

- 48-** Bu çerçevenin uygulanmasını desteklemek için aşağıdakiler gereklidir:
  - A- Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası ve bölgesel organizasyonlar, uluslararası ve bölgesel finans kuruluşları ve afet risklerinin azaltılmasıyla ilgilenen bağımsız kuruluşların, gerektiği durumlarda, bu konudaki stratejilerinin koordinasyonunu geliştirmeleri;
  - B- Birleşmiş Milletler sistemine dahil yapılar, fonlar ve programlar ve uzman birimler de dahil olmak üzere, Birleşmiş Milletler Dirençlilik için Afet Risk Azaltma Eylem Planı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Yardım Çerçeveleri ve ülke programları yoluyla, kaynakların en elverişli şekilde kullanımının teşvik edilmesi ve gelişmekte olan ülkelerin kendi talepleri doğrultusunda bu çerçevenin uygulanması için, Uluslararası Sağlık Tüzüğü (2005) gibi diğer ilgili çerçeve yaklaşımlarla koordinasyon halinde, kapasitelerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi yoluyla ve Devletlerin, kendi yetkileri dahilinde, önceliklerini dengeli, iyi koordine edilmiş ve sürdürülebilir bir şekilde destekleyen açık ve belirli bir konuya odaklanmış programlar vasıtasıyla desteklenmesi;
  - C- Birleşmiş Milletler Afet Risk Azaltma Ofisi (UNISDR) tarafından bu çerçevenin uygulanması, izlenmesi ve gözlemlenmesini şu şekilde desteklemesi: Özellikle Küresel Platform için ve Birleşmiş Milletler'deki izleme süreciyle eşzamanlı ve ona uygun şekilde periyodik ilerleme raporları hazırlamak, sürdürülebilir kalkınma ve iklim değişikliği ile ilgili diğer mekanizmalarla koordinasyon halinde, uygun küresel ve bölgesel izlemenin ve göstergelerin geliştirilmesini desteklemek ve buna göre mevcut internet temelli Hyogo Çerçeve Eylem Planı izlemesini güncellemek; Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri ile ilgili Kuruluşlararası ve Uzman Grup çalışmalarına aktif olarak katılmak; uzmanların harekete geçirilmesi yoluyla ve Devletlerle yakın iş birliği içinde uygulama için veriye dayalı ve pratik kılavuz oluşturmak; ilgili paydaşlarda afet önleme kültürünü pekiştirmek üzere, standartların uzmanlar ve teknik kuruluşlar, destek inisiyatifleri tarafından geliştirilmesini desteklemek ve afet risk bilgilerini, politikalarını ve uygulamaları yaymak, bunların yanı sıra bağımsız kuruluşlar yoluyla afet risklerinin azaltılması ile ilgili eğitim ve bilgilendirme sağlamak; ülkelerin ulusal platformları ve eşdeğer oluşumları yoluyla, ulusal planlarını geliştirmeleri ve afet risk, kayıp ve etkileri bakımından trend ve örnekleri izlemeleri konusunda desteklemek; Küresel Afet Risk Azaltma Platformu'nu toplamak, bölgesel kuruluşlarla iş birliği içinde afet risklerinin azaltılması bölgesel platformlarının kurulmasını desteklemek; Birleşmiş Milletler Dirençlilik için Afet Risk Azaltma Eylem Planı'nın gözden geçirilmesine öncülük etmek; Uluslararası Afet Riskleri Konferansı Bilimsel ve Teknik Danışma Grubu'nun, afet risk azaltmada bilimsel ve teknik çalışmayı hareketlendirmesi için güçlendirilmesi ve hizmetini sürdürebilmesini kolaylaştırmak; Devletler ile yakın iş birliği içinde ve Devletler tarafından mutabık kalınan terminoloji ile uyumlu olarak 2009 Afet Risk Azaltma Terminolojisi'nin güncellenmesine öncülük etmek ve paydaşların görüşlerinin kayda geçmesini sağlamak;
  - D- Dünya Bankası ve bölgesel kalkınma bankaları gibi uluslararası finans kuruluşlarının, gelişmekte olan ülkelere entegre afet risk azaltma için finansal destek ve kredi sağlarken, bu çerçevenin önceliklerini göz önünde bulundurması;

- E- Diğer ilgili çerçevelerle koordineli olarak bu çerçevenin uygulanmasında, talep etmeleri halinde gelişmekte olan ülkelerin, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin Taraflar Konferansı da dahil olmak üzere, diğer uluslararası kuruluşlar ve sözleşme organları, küresel ve bölgesel seviyedeki düzeydeki finans kuruluşları ve Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi tarafından desteklenmesi;
- F- Birleşmiş Milletler'in özel sektör ve iş dünyası ile bağlantılı temel inisiyatifi olan Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin; sürdürülebilir kalkınma ve dirençlilik bakımından afet risklerinin azaltılmasının kritik önemine daha fazla yer vermesi ve yaygınlaştırması;
- G- Afet risk azaltma konusunda kalkınmakta olan ülkelere yardım etmek için Birleşmiş Milletler'in tüm kapasitesinin, Birleşmiş Milletler Afet Azaltma Güven Fonu'na yapılacak artan, zamanlı, sabit ve öngörülebilir katkılar da dahil olmak üzere, çeşitli finans mekanizmaları yoluyla yeterli kaynak sağlama ve Fonun bu çerçevenin uygulanması ile ilgili rolünü artırmak suretiyle güçlendirilmesi;
- H- Afet risk azaltma ve ulusal yasal çerçevelerin güçlendirilmesi için, Parlamentolar arası Birlik ve parlamenterlerle ilgili diğer bölgesel kurum ve mekanizmaların, gerektiği takdirde, destek ve savunuculuklarının devam ettirmesi;
- İ- Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı ve yerel yönetimlerle ilgili diğer kuruluşların afet risklerinin azaltılması ve bu çerçevenin uygulanması için yerel yönetimler arasındaki iş birliğini ve karşılıklı öğrenmeyi desteklemeye devam etmesi.

## **Takip eylemleri**

- 49- Konferans, Genel Kurul'u, yetmişinci oturumuna, bu afet risk azaltma çerçevesinin uygulamasındaki küresel ilerlemeyle ilgili gözden geçirmenin, Kurul'un Birleşmiş Milletler konferansları ve zirvelerine ilişkin entegre ve koordine izleme sürecinin bir parçası olarak, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Sürdürülebilir Kalkınma için Üst Düzey Politik Forum ve dört yıllık kapsamlı politika gözden geçirme dönemleri ile ilişkilendirilerek, Küresel Afet Risk Azaltma Forumu'nun, afet risk azaltma bölgesel platformlarının ve Hyogo Çerçeve Eylem Planı ile ilgili izlemenin katkılarına da dikkate alarak, dahil edilmesi olasılığını değerlendirmeye davet eder.
- 50- Konferans, Genel Kurul'a, altmış dokuzuncu oturumunda, Üye Devletler tarafından aday gösterilecek uzmanlardan oluşan, ilgili paydaşların katılımı ve Birleşmiş Milletler Afet Risk Azaltma Ofisi'nin (UNISDR) desteği ile bu çerçevenin uygulamasının küresel ilerlemesini ölçmek amacıyla, olası göstergelerin, Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri ile ilgili çalışan kuruluşlar arası uzman grubuyla birlikte, oluşturulması için, Açık Uçlu Hükümetler arası Çalışma Grubu oluşturulmasını tavsiye eder. Konferans ayrıca, bu Çalışma Grubunun, Bilimsel ve Teknik Danışma Grubunun Aralık 2016'ya kadar ortaya koyacağı, 2009 UNISDR Afet Risk Azaltma Terminolojisi'nin güncellenmesine ilişkin tavsiyelerinin değerlendirmesini yapmasını ve çalışmanın çıktılarını Genel Kurul'a değerlendirme ve uyumlaştırma için sunmasını tavsiye eder.

# Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi

## Erişilebilir Format



ANKARA ŞUBESİ



**Bu resmî olmayan çeviri Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteği ile yapılmıştır. Bu çevirinin içeriğinden yalnızca Altı Nokta Körler Derneği Ankara Şubesi sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.**